

Številka: 00104-198/2019/5

Datum: 19. 9. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi z ukinitvijo dodatka za delovno aktivnost

Odgovor na pisno poslansko vprašanje poslanca dr. Franca Trčka v zvezi z ukinitvijo dodatka za delovno aktivnost

Na Vlado Republike Slovenije je poslanec dr. Franc Trček naslovil pisno poslansko vprašanje v zvezi z ukinitvijo dodatka za delovno aktivnost. Navaja, da je Vlada Republike Slovenije na 37. redni seji (dne 27. 6. 2019), sprejela predlog novele Zakona o socialnovarstvenih prejemkih, s katero se predlaga ukinitvev dodatka za delovno aktivnost. Ker gre za nepremišljen ukrep, je apel proti ukinitvi v zelo kratkem času podpisalo že več kot 140 nevladnih organizacij.

Vlado Republike Slovenije sprašuje:

1. Na osnovi katere vsebinske presoje je bil sprejet ta nerazumljiv ukrep?
2. Kako se bo vlada odzvala na upravičen apel?
3. Kdo bo prevzel odgovornost za ta nepremišljen ukrep?

Vlada Republike Slovenije v zvezi z ukinitvijo dodatka za delovno aktivnost odgovarja.

Vlada Republike Slovenije s spremembo Zakona o socialno varstvenih prejemkih skupaj s spremembami pokojninske zakonodaje in zakonodaje o trgu dela, zasleduje dva cilja:

1. razmejiti denarno socialno pomoč in minimalno plačo, pri čemer ostaja »osnovna denarna socialna pomoč« nespremenjena in
2. zagotoviti hitrejšo aktivacijo upravičencev do denarne socialne pomoči na trgu dela.

Vlada Republike Slovenije je z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS št. 73/18; v nadaljnjem besedilu: novela ZSVarPre-G) ohranila denarno socialno pomoč v višini 392,75 evra po 1. januarju 2019 in s tem preprečila, da bi osnovni znesek minimalnega dohodka, na podlagi katerega se izračunava denarna socialna pomoč, padel na 331,26 evra, kar bi povzročilo, da bi:

- 3.599 prejemnikov (samskih oseb, parov brez otrok in družin z otroci) izgubilo denarno socialno pomoč
- 52.486 prejemnikom (samskih oseb, parov brez otrok in družin z otroci) bi se denarna socialna pomoč znižala.

Ker bi to znižanje najbolj prizadelo družine z otroci, je bila sprejeta novela ZSVarPre-G, s katero se je ohranila denarna socialna pomoč v višini 392,75 evra. Proti pasti neaktivnosti pa Republika Slovenija ukrepa tudi z drugimi ukrepi, ki vzpodbujajo brezposelne osebe k aktivnosti.

Ker denarna socialna pomoč povečana za dodatek za delovno aktivnost povzroča past neaktivnosti, za razmejitev denarne socialne pomoči in minimalne plače Vlada Republike Slovenije predlaga ukinitvev dodatka za delovno aktivnost, saj z vidika gospodarskih razmer in stanja na trgu dela, dodatek za delovno aktivnost ni več ustrezno umeščen v institut denarne

socialne pomoči. Denarna socialna pomoč za samsko osebo brez dohodkov znaša 392,75 evra in skupaj z dodatkom za delovno aktivnost dosega že 593 evrov oziroma 89 % minimalne plače. S 1. avgustom 2019 se bo denarna socialna pomoč na podlagi rasti življenjskih stroškov (2,4%) povečala za 10 evrov, in bo znašala 402,18 evra, kar bo predstavljalo že 91% minimalne plače.

S predlogom zakona se hkrati uvajajo nove spodbude, ki bodo vplivale na hitrejšo aktivacijo upravičencev do denarne socialne pomoči na trgu dela. Ti ukrepi bodo bolj prijazni do upravičencev do denarne socialne pomoči, saj prejeta plačilo do višine 200,3 evra iz naslova aktivne politike zaposlovanja in zaposlitvene rehabilitacije ne bo več vplivalo na višino denarne socialne pomoči. To pomeni, da razpoložljivi dohodek brezposelne osebe, ki je vključena v programe aktivne politike zaposlovanja in zaposlitveno rehabilitacijo, ostaja enak. Ta sprememba je za hitrejšo aktivacijo upravičencev do denarne socialne pomoči na trgu dela ključna, še posebej v času pomanjkanja delovne sile na trgu dela.

Vlada Republike Slovenije pojasnjuje, da je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti oktobra 2018 vzpostavilo intenzivno sodelovanje Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje in centrov za socialno delo, v okviru katerega poteka projekt intenzivne obravnave brezposelnih oseb, ki so prejemniki denarnih socialnih pomoči. Namen pilotnega projekta je intenzivnejša obravnava brezposelnih oseb, iskanje možnosti za zaposlitev oziroma vključitev v ustrezne ukrepe in aktivnosti ter preprečevanja njihovega prehoda v dolgotrajno brezposelnost. Prvi pilotni projekt se je zaključil junija 2019 in je ocenjen kot uspešen (skoraj 30 % vključenih brezposelnih oseb se je zaposlilo v roku šestih mesecev, približno enak delež oseb pa se je vključil v ukrepe aktivne politike zaposlovanja), zato Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje nadaljuje z novim projektom, ki vključuje 5.000 brezposelnih oseb, prejemnikov denarne socialne pomoči.

Republika Slovenija spodbuja zaposlovanje brezposelnih oseb tudi z ukrepi aktivne politike zaposlovanja, s katerimi odpravlja neskladja na trgu dela in zmanjšuje ovire za zaposlovanje, še posebej težje zaposljivih oseb. Prednost pri vključevanju v aktivno politiko zaposlovanja imajo osebe, ki prejemajo denarno nadomestilo za primer brezposelnosti ali socialno varstvene prejemke, osebe iz ranljivih skupin na trgu dela ter brezposelne osebe, ki še niso bile vključene v noben ukrep. S programi usposabljanja in izobraževanja si lahko pridobijo izobrazbo, znanje in veščine za opravljanje določenih poklicev ali nalog na delovnem mestu. V okviru programov aktivne politike zaposlovanja osebe lahko pridobijo tudi praktične delovne izkušnje, s katerimi si olajšajo pot do zaposlitve. S programi spodbujanja zaposlovanja pa se brezposelne osebe vključijo v delovno okolje ter tako pridobijo dodatna znanja, veščine in delovne izkušnje.

Glede na spremembo načrta za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za leto 2019 (sprejet na 40. redni seji Vlade Republike Slovenije, 18. 7. 2019) ocenjujemo, da bo v različne programe vključenih 35.345 oseb (27.845 brezposelnih in 7.500 zaposlenih oseb). Prav tako ocenjujemo, da bo v letu 2019 v programe aktivne politike zaposlovanja vključenih skoraj 7.000 brezposelnih, ki prejemajo denarno nadomestilo za čas brezposelnosti in skoraj 7.600 brezposelnih oseb, ki prejemajo denarno socialno pomoč.

V javni razpravi je bil izpostavljen položaj brezposelnih oseb, ki so prejemniki denarne socialne pomoči in so vključeni v prostovoljske organizacije. Vlada Republike Slovenije pojasnjuje, da je njihov socialni položaj z novelo ZSVarPre-G zaščiten. Denarna socialna pomoč, ki jo prejemajo prostovoljci, je brez dodatka za delovno aktivnost za 12 evrov (oziroma bo od 1. 8. 2019 za 22 evrov) višja, kot je znašala denarna socialna pomoč meseca maja 2018 skupaj z dodatkom za delovno aktivnost (380 evrov). Če se bodo prostovoljci vključili v ukrepe socialne aktivacije ali aktivno politiko zaposlovanja, bo prejeta plačilo povečalo njihov razpoložljivi dohodek, ne bo pa vplivalo na višino denarne socialne pomoči. Pomembno je poudariti, da je položaj prostovoljcev enak kot položaj druge brezposelne osebe, ki je prejemnik denarne socialne pomoči.

Vlada Republike Slovenije na koncu poudarja, da je denarna socialna pomoč začasen ukrep namenjen preživetju posameznika, ki si materialne varnosti ne more zagotoviti zaradi okoliščin, na katere sam ne more vplivati. Temeljno načelo zakona, ki ureja socialno varstvene prejemke namreč je, da je vsakdo po svojih sposobnostih dolžan skrbeti za dostojno preživetje sebe in svojih družinskih članov. Cilj denarne socialne pomoči je torej, da se oseba, ki je zmožna za delo, čim prej zaposli oziroma poskrbi, da bo sama skrbela za sebe. Dodatek za aktivnost v smislu spodbude za delo in motivacije za delo je zato treba zagotoviti iz drugih virov oziroma povezano z aktivnostmi, ki jih oseba opravlja. Primarno socialno varnost mora posameznik in družina prejeti iz naslova socialnih zavarovanj, ki so bili ustanovljeni in so namenjeni temu, da zagotavljajo posamezniku ustrezno socialno varnost ob nastanku najbolj obremenjujočih socialnih primerov v življenju posameznika. Naloga države pa je, da ustvarja pogoje za delo, gospodarske razmere in stanje na trgu dela pa so takšne, da primanjkuje delovne sile.